

Jornada AGRICULTURA i paisatge

*Una lectura històrico-arqueològica del
paisate agrícola de la Vall del Madriu-
Perafita-Claror*

Abel Fortó i García
Àrea de Protecció del Patrimoni Imoble
Departament de Patrimoni Cultural
Ministeri de Cultura

Esquema general

- 1. Introducció general
 - 1.1. Metodologia de la recerca. Arqueologia i paisatge
 - 1.2. La Vall del Madriu-Perafita-Claror
- 2. La gestió dels territoris de muntanya: Andorra
- 3. Arqueologia agrària a la Vall del Madriu

1. Introducció general

1.1. Arqueologia del paisatge

- Plantejament que, des de l'arqueologia, pretén copsar els espais antropitzats i el registre arqueològic que els hi és propi, entenent el jaciment com a porció àmplia del territori

PAISATGE

Dinàmic

- Context físic amb una triple dimensió:
 - Espai ecològic
 - Espai social
 - Espai simbòlic i ideològic
- Aproximació pluridisciplinar:
 - Arqueologia espacial i arqueomorfologia
 - Estudis paleoecològics
 - Documentació històrica, geografia i cartografia

*Estudi
diacrònic*

1. Introducció general

1.2. Vall del Madriu-Perafita-Claror

- Vall d'origen glacial en sentit est-oest, subsidiària de la conca del Valira d'Orient
- Superfície total de 4.247 ha (10% del territori del Principat d'Andorra)
- Territori repartit entre les parròquies d'Encamp, d'Andorra la Vella, de Sant Julià de Lòria i d'Escaldes-Engordany
- El paisatge vegetal es distribueix en tres franges altitudinals:
 - Estatge montà (1.000-1.700 m), amb pi roig, bosquets de caducifolis i prats de dall
 - Estatge subalpí (1.700-2.200 m), amb pi negre i avetoses
 - Estatge alpí (2.200-2.900 m), amb prats d'altura, roquissars i tarteres
- El 99% del territori és de propietat comunal, és a dir, que hi ha unes 42 ha de propietat privada

1. Introducció general

1.2. Vall del Madriu-Perafita-Claror

"La VMPC és un paisatge cultural, una obra conjunta de l'home i la natura de gran excepcionalitat i amb importants valors estètics, històrics i culturals. La vall conserva molts elements com ara les estructures d'explotació, organització i gestió dels recursos naturals, que mostren la utilització i l'evolució d'aquest territori al llarg de la història"

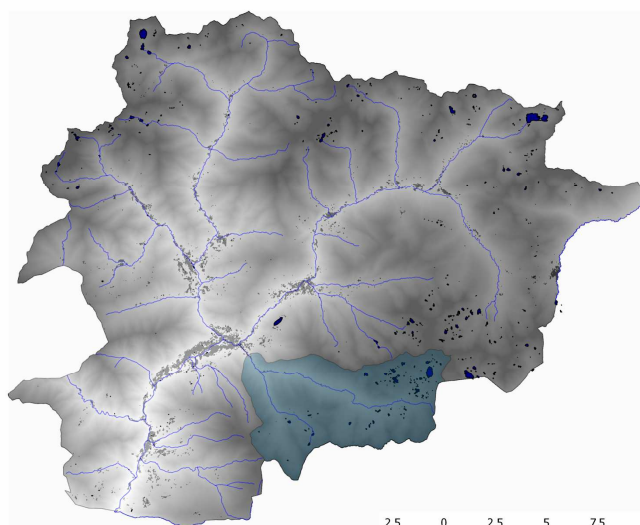
Paisatge cultural BIC, Llei del patrimoni cultural

Inscripció a la Llista del patrimoni mundial de
UNESCO, 1 juliol 2004

1. Introducció general

2.5 0 2.5 5 7.5 10 km

1. Introducció general

1.2. Vall del Madriu-Perafita-Claror

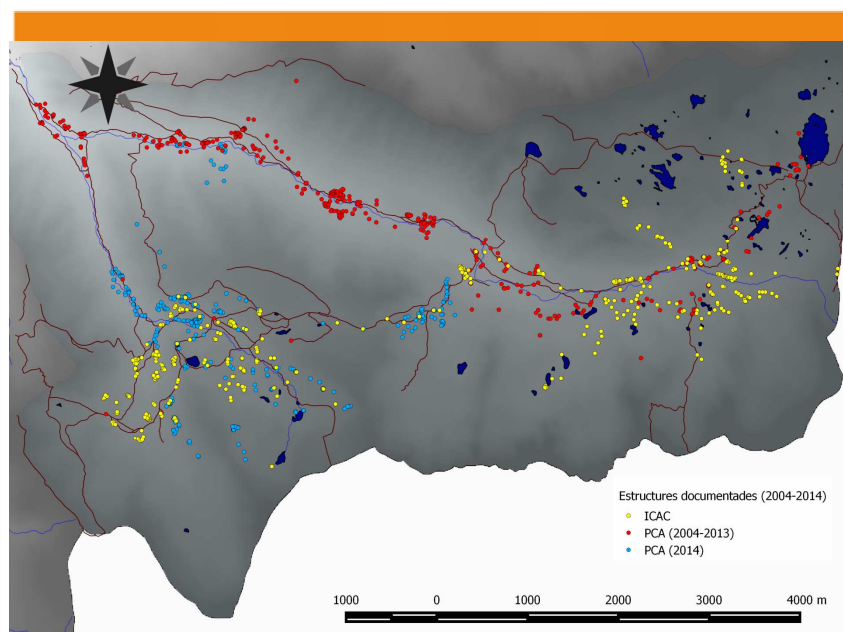
- “Ocupació del sòl i formes del paisatge de muntanya de l'Antiguitat a l'Època Medieval: les valls de Madriu-Perafita-Claror (Andorra). Un paisatge cultural” 2004-2009, ICAC-UB-CSIC

- Límit altitudinal 1.800-2.900 m
- Estudi d'arqueologia del paisatge i recerca paleoambiental
- Ocupació humana des del mesolític (6.400 – 5.700 cal AC)

- Prospecció arqueològica encapçalada per l'APPI de Patrimoni Cultural, 2013-2014 (pla de gestió de la VMPC)

Al voltant de 1.500 estructures (orris, cabanes, bordes, camins, abrics, tancats, carboneres, la farga, infraestructures hidroelèctriques,...)

2. La gestió del territori

Xarxa viària

Distribució del territori en 3 sectors
(propietat privada i propietat comunal):

- Fons de Vall

- hàbitat, zona agrícola, prats, garriga, boscos

boïgues

Guarda

Ramaderia

Rebaixants

- Mitja muntanya

- (cortals), zona agrícola, prats, boscos

judicacions

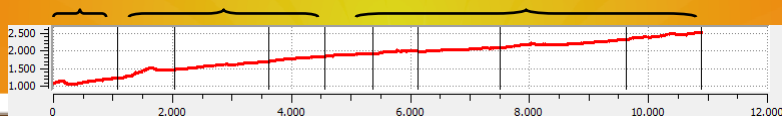
Defens

Solans

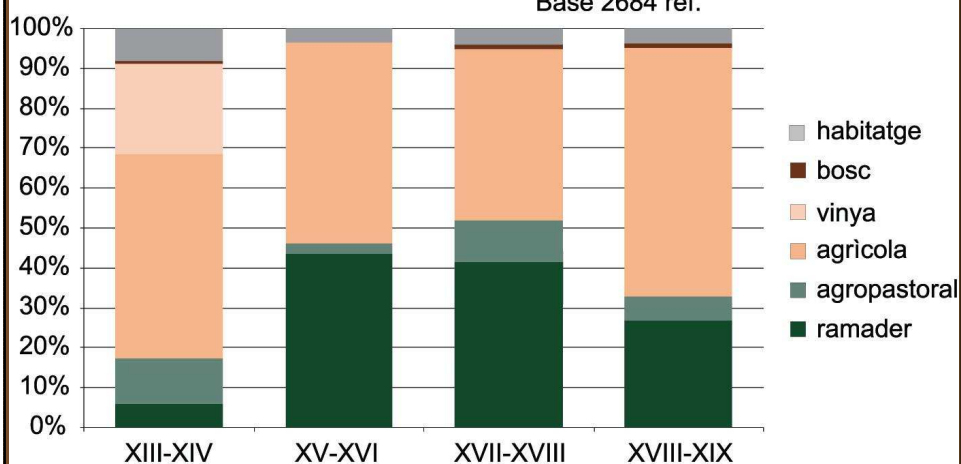
- Alta muntanya

- prats d'altura

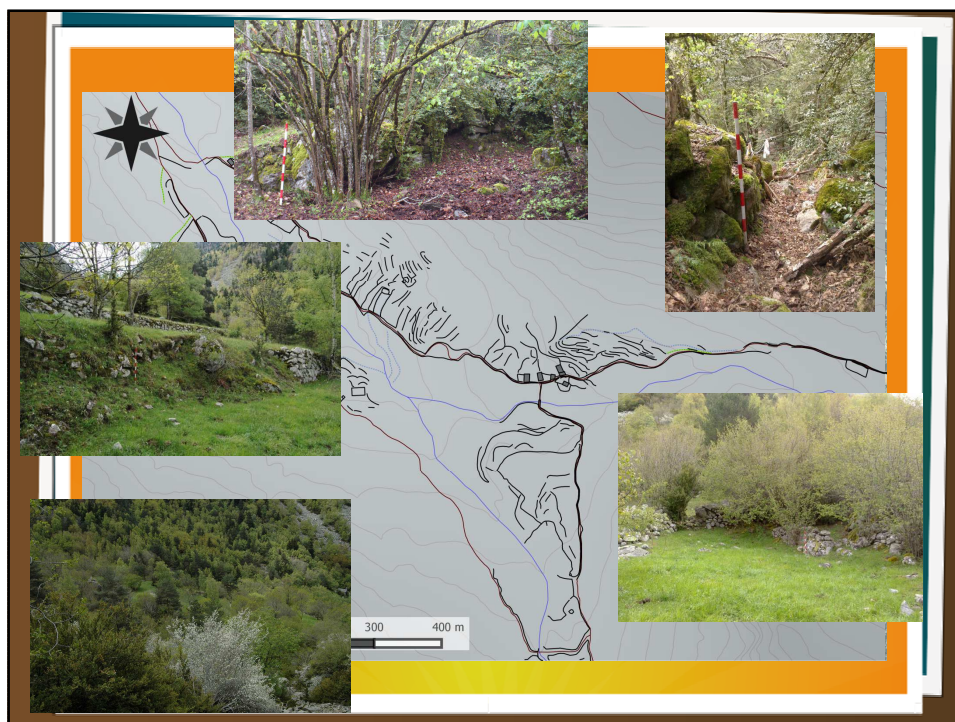
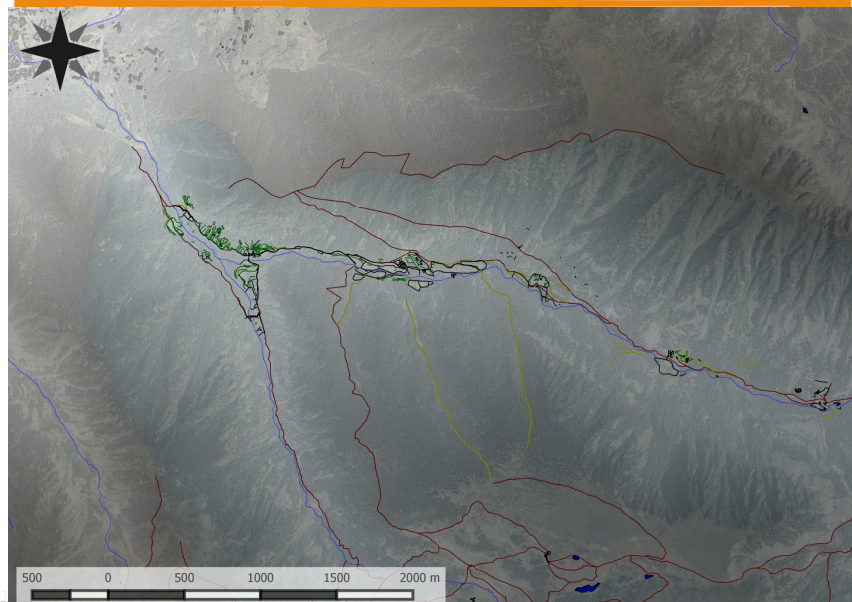
Estives

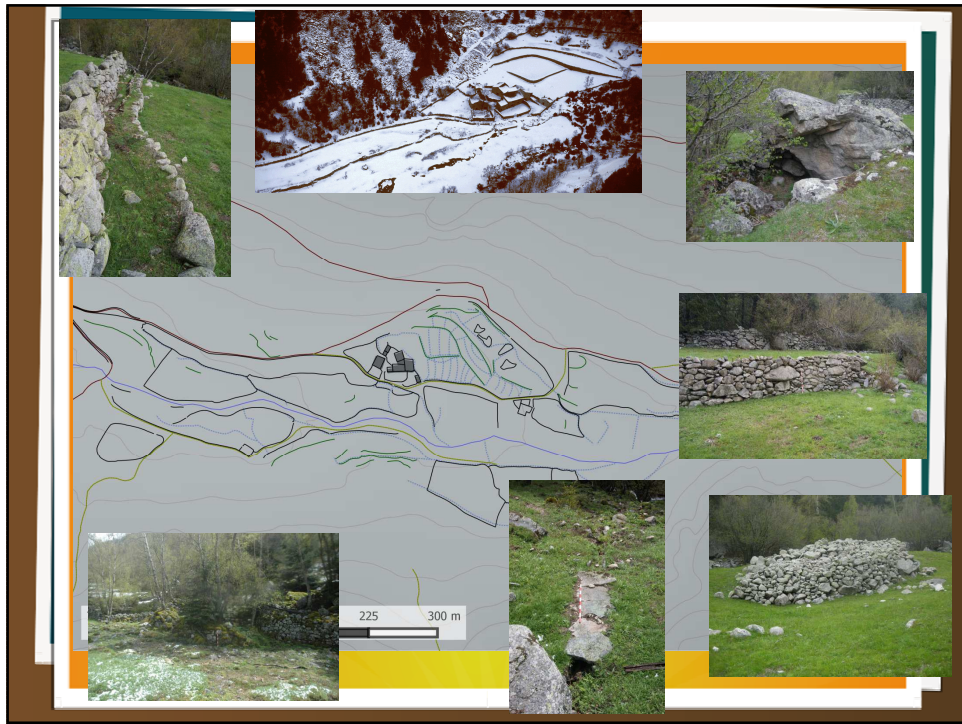

Base 2684 ref.

3. Arqueologia agrària a la VMPC

Conclusions

- Integració de l'ocupació i l'explotació del fons de vall, la mitja i l'alta muntanya en un sistema complex i ampli de gestió del territori
- Aquestes dinàmiques d'ocupació i explotació no són pas estàtiques i es produeixen importants transformacions. Paisatge com a element dinàmic
- Les característiques d'aquest medi dificulten la pròpia recerca i la capacitat de copsar aquests canvis (accessibilitat, estacionalitat, manca de materials diagnòstics, escassa sedimentació,...)